

M.Phil/Ph.D. Entrance Examination, October - 2021
SOCIOLOGY**Day and Date : Tuesday, 26 - 10 - 2021****Total Marks : 100****Time : 04.00 p.m. to 06.00 p.m.**

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Each question carries 2 marks.
  - 3) Answers should be marked in the given OMR answer sheet by darkening the appropriate option.
  - 4) Use black ball point pen only for marking the circle. Do not make any stray mark on the OMR Answer Sheet.
  - 5) Follow the instructions given on OMR Sheet.
  - 6) Rough work shall be done on the sheet provided at the end of question paper.
  - 7) Only non programmable calculators are allowed.

- सूचना:**
- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
  - 2) प्रत्येक प्रश्नाला 2 गुण आहते.
  - 3) दिलेल्या OMR उत्तरपत्रिकेत योग्य पर्याय गडद करून उत्तरे चिन्हांकित केली पाहिजे.
  - 4) फक्त वर्तुल चिन्हांकित करण्यासाठी ब्लॅक बॉल पॉइंट पेन वापरा. OMR उत्तरपत्रिकेवर कोणत्याही भटक्या खुणा करू नका.
  - 5) OMR शीटवर दिलेल्या सूचनांचे पालन करा.
  - 6) प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी दिलेल्या पत्रकावर कठोर काम केले पाहिजे.
  - 7) केवळ नॉन-प्रोग्रामबल कॅलक्युलेटरला परवानगी आहे.

1) Research means _____

- A) Working in a scientific way to search for truth of any problem
- B) Finding solution to any problem
- C) Searching again and again
- D) None of the above

संशोधन म्हणजे .....

- अ) कोणत्याही समस्येचे सत्य शोधण्यासाठी वैज्ञानिक मार्गाने कार्य करणे
- ब) कोणत्याही समस्येवर तोडगा काढणे
- क) पुन्हा-पुन्हा शोधणे
- ड) वरीलपैकी काहीही नाही

2) Which of the following is part as Research method?

- A) Problem
- B) Experiment
- C) Research Techniques
- D) Research methodology

संशोधन पद्धत हा खालीलपैकी कशाचा एक भाग आहे?

- अ) समस्या
- ब) प्रयोग
- क) संशोधन तंत्र
- ड) संशोधन पद्धती

3) Research can be classified as :

- A) Basic, Applied and Action Research
- B) Quantitative and Qualitative Research
- C) Philosophical, Historical, Survey and Experimental Research
- D) All the above

संशोधनाचे वर्गीकरण कसे केले जाऊ शकते?

- अ) मूलभूत, उपयोजित आणि कृती संशोधन
- ब) परिमाणवाचक व गुणात्मक संशोधन
- क) तत्वज्ञान, ऐतिहासिक, सर्वेक्षण आणि प्रयोगात्मक संशोधन
- ड) वरील सर्व

M/P ENT – 110

8) In which type of research design expert survey is undertaken?

A) Experimental	B) Exploratory
C) Explanatory	D) Diagnostic

कोणत्या प्रकारच्या संशोधन आराखड्यामध्ये संशोधक सर्वेक्षण करीत असतो?

अ) प्रायोगिक	ब) शोध
क) स्पष्टीकरणात्मक	ड) निदान

9) Who of the following said that, 'Social research is the systematic method of discovering the new facts'?

A) P. V. Young	B) F. A. Ogg
C) Red Man and Morey	D) None of these

पुढील पैकी कोण म्हणाले की, 'सामाजिक संशोधन ही नवीन तथ्ये शोधण्याची पद्धतशीर पद्धत आहे'?

अ) पी. व्ही. यंग	ब) एफ. ए. ओग
क) रेड मॅन आणि मोरे	ड) यापैकी काहीही नाही

10) Survey is a _____ Study.

A) Descriptive	B) Fact finding
C) Analytical	D) Systematic

सर्वेक्षण म्हणजे काय?

अ) वर्णनात्मक	ब) तथ्य शोधणे
क) विश्लेषणात्मक	ड) व्यवस्थाबद्ध

11) The research design having three or more times cell is called as _____.

A) Ex-post facto design	B) Horizontal design
C) Panel design	D) Vertical design

तीन किंवा अधिक वेळा सेल असलेल्या संशोधन डिझार्नला काय म्हणतात?

अ) माजी पोस्ट फॅक्टो डिझाइन	ब) क्षैतिज डिझाइन
क) पॅनल डिझाइन	ड) संभीय डिझाइन

M/P ENT – 110

12) Research design means it is a blue print, outline and a _____.

A) Plan	B) System
C) Strategy	D) Guide

संशोधन आराखडा म्हणजे त्याची ब्लू प्रिंट, बाह्यरेखा आणि एक ..... आहे.

अ) एक योजना	ब) प्रणाली
क) रणनीती	ड) मार्गदर्शक

13) Survey means a study of _____.

A) Descriptive	B) Fact finding
C) Analytical	D) Systematic

सर्वेक्षण म्हणजे याचा अभ्यास आहे .....

अ) वर्णनात्मक	ब) तथ्य शोधणे
क) विश्लेषणात्मक	ड) व्यवस्थाबद्ध

14) Which term has been used by Burges for case study method?

A) Social microscopic	B) Social macroscopic
C) Social microscope	D) Social macroscope

व्यष्टी अध्ययनाच्या पद्धतीकरीता बर्गेस यांनी कोणता शब्द वापरला आहे?

अ) सामाजिक सूक्ष्मदर्शक	ब) सामाजिक मँक्रोस्कोपिक
क) सामाजिक मायक्रोस्कोप	ड) सामाजिक मँक्रोस्कोप

15) What is called for the study with comparison of two periods-past and present?

A) Ex-post facto design	B) Ex-pre facto
C) Ex-comparison design	D) Ex-periods design

भूतकाळ आणि वर्तमान या दोन कालखंडांच्या तुलनेत अभ्यासाला काय म्हणतात?

अ) एक्स-पोस्ट फॅक्टो डिझाइन	ब) एक्स-प्री फॅक्टो
क) एक्स तुलना डिझाइन	ड) पूर्व-कालावधी डिझाइन

M/P ENT – 110

16) Which one of the following is not a type of non-probability sampling?

A) Quota	B) Volunteer
C) Cluster	D) Snowball

पुढीलपैकी कोणता प्रकार संभाव्यतेचा नमुना प्रकार नाही?

अ) कोटा	ब) स्वयंसेवक
क) क्लस्टर	ड) स्नोबॉल

17) Action-research means :

- A) An applied research
- B) A longitudinal research
- C) A research carried out to solve immediate problems
- D) All the above

कृती-संशोधन म्हणजे:

- अ) लागू केलेले संशोधन
- ब) एक रेखांशाचे केलेले संशोधन
- क) तत्काळ समस्या सोडवण्यासाठी केलेले संशोधन
- ड) वरील सर्व

18) The first step of research is :

- A) Finding a problem
- B) Selecting a problem
- C) Searching a problem
- D) Identifying a problem

संशोधनाची पहिली पायरी म्हणजे

- अ) समस्या शोधणे
- ब) समस्या निवडणे
- क) समस्या ओळखणे
- ड) समस्या अधिकारी

19) Which of the following an element is first step of research proposal as per Earl Babbie?

- A) Literature review
- B) Subjects for study
- C) Data Collection methods
- D) Research Problem

अर्ल बॅबीनुसार अनुसंधान प्रस्तावातील खालीलपैकी कोणत्या घटकाचा पहिला टप्पा आहे?

- अ) साहित्याचा आढावा
- ब) अभ्यास विषय
- क) तथ्य संकलन पद्धती
- ड) संशोधन समस्या

M/P ENT – 110

20) Which of the following are not type of variables?

- A) Dependent and independent   B) Experimental and measured
C) Qualitative and Quantitative   D) Participant and Non - participant

खालील पैकी कोणते चलाचे प्रकार नाहीत?

- अ) आश्रित आणि स्वतंत्र   ब) प्रायोगिक आणि गणिक
क) गुणात्मक आणि संख्यात्मक   ड) सहभागी आणि सहभाग-नसलेले

21) Which of the following axis is related to the value of dependent variable scaled in the graph?

- A) X   B) Y
C) Z   D) None of the above

खालीलपैकी कोणता अक्ष आलेखात अवलंबून चलाच्या मूल्याशी संबंधित आहे?

- अ) X   ब) Y
क) Z   ड) वरीलपैकी काहीही नाही

22) Which of the following is a non-probability sample?

- A) Quota sample   B) Simple random sample
C) Purposive sample   D) A) and C) both

पुढीलपैकी कोणता अ-संभाव्यतेचा नमुना आहे?

- अ) कोटा नमुना   ब) साधा यादृच्छिक नमुना
क) हेतू नमुना   ड) अ आणि क दोन्ही

23) Which of the following is non-probability sampling?

- A) Snowball   B) Random
C) Cluster   D) Stratified

पुढीलपैकी कोणते संभाव्यतेचा नमुना आहे?

- अ) स्नोबॉल   ब) यादृच्छिक
क) क्लस्टर   ड) स्तरीकृत

M/P ENT – 110

24) Generalized conclusion on the basis of a sample is technically known as

- A) Statistical inference of external validity of the research
- B) Data analysis and interpretation
- C) Parameter inference
- D) All of the above

नमुन्याच्या आधारे सामान्यीकृत निष्कर्ष तांत्रिकदृष्ट्या म्हणून ओळखले जाते

- अ) संशोधनाच्या बाह्य वैधतेचा सांख्यिकीय अनुमान
- ब) तथ्य विश्लेषण आणि अर्थ लावणे
- क) पॅरामीटर अनुमान
- ड) वरील सर्व

25) What is the medium of marks obtained by the students in 'Methodology of Social research' 19, 22, 22, 27, 27, 28, 31, 34, 39, 40, 43, 46, 46?

- A) 28
- B) 31
- C) 34
- D) 39

'मेथडॉलॉजी ऑफ सोशल रिसर्च' मधील विद्यार्थ्यांनी खालील मिळविलेल्या गुणांच्या संख्येचा मध्यांक कोणता आहे? 19, 22, 22, 27, 27, 28, 31, 34, 39, 40, 43, 46, 46

- अ) 28
- ब) 31
- क) 34
- ड) 39

26) Who is the author of the Book 'Religion and Society among Coorgs of South India'?

- A) G. S. Ghurye
- B) A. R. Desai
- C) D. P. Mukharji
- D) M. N. Shrinivas

'Religion and Society among Coorgs of South India' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?

- अ) जी. एस. घुर्ये
- ब) ए. आर. देसाई
- क) डी. पी. मुखर्जी
- ड) एम. एन. श्रीनिवास

27) Which book written by G.S. Ghurye?

- A) Trible Culture in India
- B) Village India
- C) Social Tension in India
- D) Social Change in Modem India

जी. एस. घुर्ये यांनी कोणते पुस्तक लिहिले?

- अ) भारतातील आदिवासी संस्कृती
- ब) गाव भारत
- क) भारतातील सामाजिक तणाव
- ड) आधुनिक भारतात सामाजिक बदल

28) Who is associated with Subaltern Perspective?

A) Iravati Karve	B) Nirmal Kumar Bose
C) David Hardiman	D) Yogendra Singh

शोषित अंकितजन दृष्टीकोणाशी संबंधित कोण आहे?

अ) इरावती कर्वे	ब) निर्मल कुमार बोस
क) डेव्हिड हार्डीमन	ड) योगेन्द्र सिंग

29) Who among following is know as a Structural-Functionalist?

A) B. K. Sarkar	B) Radhakamal Mukharji
C) M. N. Shrinivas	D) A. R. Desai

संरचनात्मक कार्यवादी म्हणून खालीलपैकी कोणाला ओळखले जाते?

अ) बी. के सरकार	ब) राधाकमल मुखर्जी
क) एम. एन. श्रीनिवास	ड) ए. आर. देसाई

30) Which is the famous religious literature of Hindu Religion?

A) Puran	B) Ramayana
C) Ved	D) Mahabharata

हिंदू धर्मातील प्रसिद्ध धार्मिक साहित्य कोणते आहे?

अ) पुराण	ब) रामायण
क) वेद	ड) महाभारत

31) Who gave six types of ethnic diversity of Indian Society?

A) J. H. Hutton	B) B. S. Guha
C) D. N. Majumdar	D) G. S. Ghurye

भारतीय समाजातील सहा प्रकारची वांशिक विविधता कोणी दिली?

अ) जे. एच. हटन	ब) बी. एस. गुहा
क) डी. एन. मजुमदार	ड) जी. एस. घुर्ये

32) _____ is the feature of Tribal society?

A) Social heterogeneity	B) Dynamic life
C) Egalitarian Values	D) Social Mobility

..... आदिम समाजाचे मुख्य वैशिष्ट्य आहे?

अ) सामाजिक विभिन्नता	ब) गतिशील जीवन विभिन्नता
क) समानतावादी मूल्ये	ड) सामाजिक गतिशीलता

33) Who is author of the Book ‘Hindu Society : An Interpretation’?

A) K. S. Singh	B) Iravati Karve
C) G. S. Ghurye	D) M. N. Singh

‘हिंदू सोसायटी: एन इंटरप्रिटेशन’ या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?

अ) के. एस. सिंह	ब) इरावती कर्वे
क) जी. एस. घुर्ये	ड) एम. एन. सिंह

34) Which of following is the intellectual forces in the development of sociological theories?

A) Enlightenment	B) Humanitarianism
C) Positivism	D) All above

खालीलपैकी समाजशास्त्रीय सिध्दांताच्या विकासातील कोणते बौद्धिक घटक आहेत?

अ) प्रबोधनकारक	ब) मानवतावाद
क) विज्ञानवाद	ड) वरील सर्व

35) According to Durkheim the social fact should be considered as _____.

A) Abstracts	B) Things
C) Facts	D) Pathological

दुरखार्डम यांच्या मते सामाजिक तथ्यांना ..... म्हणून समजले जाते.

अ) न दिसणारे	ब) वस्तू
क) तथ्य	ड) रोगग्रस्त

36) Which of the following is not a type of ideal types?

A) Historical ideal types	B) Action ideal types
C) Structural ideal types	D) Value Oriented types

खालीलपैकी कोणते आदर्श प्रारूपाचे प्रकार नाही?

अ) ऐतिहासिक आदर्श प्रारूपे	ब) क्रियात्मक आदर्श प्रारूपे
क) रचनात्मक आदर्श प्रारूपे	ड) मुल्यावर आधारित प्रारूपे

37) Which of the following method is used by Marx for the analysis of the historical development of society?

A) Conflict approach	B) Neo-Marxist theories
C) Historical materialism	D) Dialectical materialism

कार्ल माक्स यांनी खालीलपैकी कोणती पद्धत समाजाच्या ऐतिहासिक विश्लेषणासाठी वापरली आहे?

अ) संघर्ष दृष्टीकोन	ब) नव माक्सवादी सिद्धांत
क) ऐतिहासिक भौतिकवाद	ड) द्वंद्वात्मक भौतिकवाद

38) Who analyzed theory of “Derivation”?

A) Max-Weber	B) Charles Cooley
C) Vilfredo Pareto	D) George Mead

“भ्रम किंवा युक्तिवाद” सिद्धांताचे विश्लेषण कोणी केले?

अ) मॅक्स वेबर	ब) चार्लस कुली
क) विलफ्रेड पॉर्टो	ड) जॉर्ज मीड

39) According to Mead the ability to take the attitude of the entire community into account is _____.

A) Role taking	B) Pragmatism
C) Generalized Others	D) Impression management

मीड यांच्यामते संपूर्ण समुदायाच्या वृत्ती विचारात घेण्याच्या क्षमतेला ..... म्हणतात.

अ) भूमिका वटिवणे	ब) विज्ञानवाद
क) सामान्यकृत्य इतर	ड) छाप व्यवस्थापन

40) Who wrote the book ‘The Making of Sociology’?

A) Reymond Aron	B) Ronald Fletcher
C) Ritzer George	D) Lewis Coser

‘The Making of Sociology’ या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?

अ) रेयमंड अरोण	ब) रोनॉल्ड फ्लेचर
क) रिट्झर जॉर्ज	ड) लेविस कोसर

41) Who put forth “Relation between Individual and Society”?

A) Max-Weber	B) Charles Cooley
C) Vilfredo Pareto	D) George Mead

‘व्यक्ती व समाज यातील परस्पर संबंधाचा’ विचार कोणी मांडला?

अ) मॅक्स वेबर	ब) चार्लस कुली
क) विल्फ्रेडो परेटो	ड) जॉर्ज मीड

42) Theory which is based on the findings of empirical research is called _____.

A) Grounded Theory	B) Micro Theory
C) Speculative Theory	D) Macro Theory

अनुभवनिष्ठ संशोधनातून निघणाऱ्या निष्कर्षावर जे सिद्धांत आधारित असतात त्यांना ..... म्हणतात.

अ) पायाभूत सिद्धांत	ब) सूक्ष्म सिद्धांत
क) अनुमानात्मक सिद्धांत	ड) बृहत सिद्धांत

43) Who concluded that coercion and ability to ‘force’ others to behave a certain way are the primary basis of conflict?

A) Randall Collins	B) Lewis Coser
C) Ralph Dahrendorf	D) Herbert Blumer

दबाव आणि काही अंशी इतरांना जबरदस्ती करण्याची क्षमता हा संघर्षाचा प्राथमिक आधार आहे असे कोणी म्हटले आहे?

अ) रॅंडॉल कॉलिन्स	ब) लुईस कोसर
क) राल्फ डहरेन्डोर्फ	ड) हर्बर्ट ब्लूमर

M/P ENT - 110

- 44) Theory which corresponds to a conceptual ordering is called _____.

- A) Grand Theories
  - B) Grounded Theory
  - C) Speculative Theories
  - D) Miniature Theories

जे सिद्धांत संकल्पनात्मक व्यवस्थेशी संबंधित असतात त्यांना ..... म्हणतात.

- 45) For Talcott Parsons Adaptation Goal Attainment, Integration and Latency are:**

- A) Functional Prerequisites   B) Functional Problems
C) Functional Alternatives   D) Functional Universals

तालकॉट पार्सन्सच्या दृष्टिने अनुकूलन उद्दिष्ट सिद्धी एकात्मीकरण आणि आकृतीबंधाचे स्थिरीकरण व तणाव नियमन म्हणजे ..... आहे.

- 46) ‘Social Conflicts are not always destructive but may play integrative role’, Who among the following thinkers did express this view?**

‘सामाजिक संघर्ष हे नेहमीच विधवंसक नसतात पण ते एकात्मिक भूमिका पार पाढू शकतात, खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने हा द्रुष्टिकोन मांडलेला आहे?

- 47)** Which of the following theory views society as having interrelated parts which contribute to the functioning of the whole system.

खालीलपैकी कोणता सिद्धांत हा समाज परस्परसंबंधित घटकांचा मिळून बनलेला असतो आणि तो संपूर्ण व्यवस्थेच्या कार्याला योगदान देत असतो या दुष्टिकोनातून समाजाकडे पाहतो?

M/P ENT – 110

48) Who among the following sociologists has not considered conflict as a vital element of society?

A) Randoll Collins	B) Lewis Coser
C) Talcott Parsons	D) Ralph Dahrendorf

खालीलपैकी कोणत्या समाजशास्त्रज्ञाच्या मते संघर्ष हा समाजातील प्रमुख घटक नाही?

अ) रॅंडॉल कॉलिन्स	ब) लुईस कोसर
क) तालकॉट पार्सन्स	ड) राल्फ डहरेंडोर्फ

49) Who has given the three postulates of social system?

A) Robert Merton	B) Talcott Parsons
C) Emile Durkheim	D) Malinowski

सामाजिक व्यवस्थेची तीन विधाने/गृहीतके कोणी दिली आहेत?

अ) रॉबर्ट मर्टन	ब) तालकॉट पार्सन्स
क) एमिले दुर्खीम	ड) मालिनोव्स्की

50) Whom introduced the concept of Rural Urbanization?

A) M. N. Srinivas	B) S. C. Dube
C) G. S. Ghurye	D) A. R. Desai

ग्रामीण शहरीकरणाची संकल्पना कोणी मांडली?

अ) एम. एन. श्रीनिवास	ब) एस. सी. दुबे
क) जी. एस. घुर्ये	ड) ए. आर. देसाई

M/P ENT – 110

Rough Work / रफ़ कार्य

M/P ENT – 110

Rough Work / रफ़ कार्य